

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 30. Iguazuani oppidi fundatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

SED ut stylium retraham, Joanne Romero Chilensi Vice-provinciae regenda admoto, Nicolaus Durandus Mastrillus ad reliquam Provinciam, Paraquariae, Tucumaniae & Argentei fluminis praefecturas complectentem ordinandam, animum advertit. Et quia, Sociis ferè omnibus in Chileno regno natis ad patriam remissis, laborabatur Sociorum penuriâ, de supplemento procurando agi cœptum est. Sub initium igitur anni hujus sæculi vigesimi-sexti, Comitii Provincialibus Gaspar Sobrinus Romam iturus Procurator eligitur, qui è portu Boni-aëris solvens, Australis Brasiliae vada cœcasque cautes innoxie prætervectus, indubiè in Piraticas Hollandorum naves incidisset, nî eo die, quo Pernambuco plenis velis ingrediebatur, vehementior ventus numerosas hostium naves è portûs ostio in altum vela vertere coëgisset. E Brasilia in Lusitaniam navigans, non procul Ullisipponè, fœdâ tempestate panè periit. Quæ tempestas, Emmanuëli Cabrerae, nobilissimo & florentissimo juveni, Cordubæ in Tucumania nato, salutis fuit: nam deploratâ fermè corporum salutè votum concepit, si periculo eximeretur, Religionem professurum. Voto addidit constantiam, donatis Cordubensi Collegio quindecim aureorum millibus, in Aragonica Provincia in Societatem cooptratus. Dispar fuit Antonii Rodrigues conditio, in Hispaniam idèò navigare jussi, quòd indignum se cœtu Religioso præbuisset; qui ubi in Europam appulit, è Societate quidem dimissus est, sed solutus Religione in Americam ad suas ineptias postliminiò renavigavit. Quo exitu, inexploratum mihi est. Absolutis Comitii Didacus Alfarus Sacerdos, in subsidium Paranensibus Sociis, & Paulus Bennavidius Guairaniis destinati sunt. Pro Didaco Boroa in Assumptionis Collegii Rectorem assumpto Rochus Gonsalvius Paranensibus & Urvaicensibus Sociis præesse jussus est. Sed antequam Didacus Boroa Rectorem adiret, infimis precibus à Provinciali petiit, ut sibi facultas fieret Iguacuianos Paranae conterminos populos, sæpè à se cum vitæ periculo aditos, ad oppidum & Fidem Christi sollicitandi: ad quod præstandum impetrato aliquot mensium spatio, instructus rebus ad novam fundationem faciendam utilibus; terrestri fluviali que itinere è Cordubensi urbe Itapuam optrato se operi accincturus magnâ celeritate contendit.

IGUAZU, quod magnum flumen sonat, pari fermè intervallo ab Itapuano oppido & Guairaniae sinibus distans, vigesimo circiter quarto altitudinis Australis gradu, in Paranam magno murmure influit. Ne navibus permeabile sit, impedit quarto ab ipsius ostio lapide prærupta rupes, totum intersecans, & ex alto tantam evolvens aquarum molem, ut murmur sese præcipitantis ab tribus leucis audiatur, & ex aquæ cadentis impetu formetur nubes ex ipso Parana perpetuò spectabilis. Hoc præcipitium Iguazuani pro munimine hætenus habuerant, externo nomini infensos animos conservantes. Gens omnis ab cætera Guaranorum conditione nihil differt. Fæminæ ante Sociorum adventum nudæ incedebant. Hostium carnes devorare illis in deliciis erat. Nullus hætenus ad eos Hispanus penetrarat: nec spes erat eò vi armorum perumpi posse. Ante triennium Didacus Boroa, parvo Neophytorum comitatu ad eos Religionem inducere conatus, ab armatis Barbaris retrocedere coactus fuerat. Biennio post, idem præcipitium prætervectus, postquam aliquot Casiquios sibi conciliasset, ab Taupa Iguacuianorum potentissimo repullus, exiguâ spe gentis aliquando domandæ Paranam repetierat. Sed ut erat difficultatibus oblectantis animi, tandem hoc anno, assumpto in socium Claudio Ruerio, expeditionem majori quàm antea apparatu suscepit. Cognito utriusque consilio Iguazuani in solemni convivio, pro more gentis, in commune consultant, an essent novæ legis propagatores ad colloquium admittendi. Ue verò res majori celebritate concurluque agitaretur, adolescentem quemdam captivum horrendis ceremoniis interfectum coctumque epulis adhibent. Inter quas execrationes, quod mireris, rogatis suffragiis omnes ad unum consensere admittendum esse Didacum Boroam, quòd ab eo tempore, quo eum repulerant, Deum adversum in agrorum vastatione & corporum strage experti fuissent: plerisque, præsertim eorum qui authores expulsionis fuerant, peste sublatis. Ubi ergo cognoverat ex Acariensi portu Didacum Boroam solvisse,

cymbas

CAPUT

XXVIII.

De comitiis Provincialibus & Gasparis Sobrini in Europam navigatione.

Gaspar Sobrinus Procurator.

Emmanuëli Cabrera ad Societatem vocatio.

Antonius Rodrigues ab Societate desitit.

CAPUT

XXIX.

Iguazuani oppidi fundatio.

Præcipitium Iguazuianum.

Iguazuianorum morei.

Didaci Boroa constantia.

Societas ab Iguazuaniis admittitur.

*Taupā cum
aliis Casi-
quiis redi-
citur.*

*Insignis
Ariolus con-
vertitur.*

*Socii pericli-
tantur.*

*Oppido no-
men Mariae
Majoris in-
ditur.*

*Paravera
cum ducentis
familias
ad partes
ascendit.*

*Octies mille
et sexcenti
baptizati ex
Iguazuana
baptizati.*

**CAPUT
XXX**
*Apud Pirati-
nenses ad
Urvaicam
Sancti Ni-
colai oppi-
dum aedifi-
catur.*

*Rochus Gon-
salvus hinc
periculo per-
surgitur.*

cymbas ad præcipitium mittunt, quo superato, in primo pago benevolentissimè excipiunt. Sequentibus diebus ipse Taupa, & alii Casiqui, magnâ propensione animorum sese traditum venere. Volentibus verò plerisque in suo pago oppidum construi, Didacus Boroa & Claudius Ruierius, non habitâ ratione privatorum commodorum, locum novæ coloniae omnibus opportunum elegere. Quo designato, Crux ingens erecta est: Antropophagis hominibus salutis nostræ trophæum, frendente dæmone, demisso poplite adorantibus. Delineatis domorum arcibus, frequentes undique populi, allecti Sociorum comitate liberalitatèque, destructis suis pagis, ad incolendum venere: quod ut averteret insignis magus, cui dæmones variâ, modò Angelorum, modò tygrum specie se sistere solebant, terris coloribus depictus, in Sociorum conspectum se dat, horrendis vocibus intimans, ne ultra se majorum suorum moribus interponerent. Sed Divinâ ope Sociorumque dexteritatè ferocia hujus monstri ita emollita est, ut superstitionibus damnatis se ipse cum suis inter primos reduxerit, quamplurimis mortalibus exemplo suo ac horratibus ad idem faciendum animatis. In his etiam initiis dæmon nescio quem Barbarum induxit ad Socios de medio tollendos, casso successu: nam alter Indus, cognito nefario conatu, parricidam repressit. Barbara mulier, Matrem Dei se fingens, miras excitavit turbas: sed hæc ope Reginae Cælorum facili negotio fuere composita. Dissolutæ etiam aliæ dæmonis machinæ, per suos asseclas opus inceptum perturbare volentis: quos asseclas, seu stygia instrumenta, in suum usum Deus convertit, ex insensibilissimis hostibus fideles Sociorum adutores efficiens. Nomen novæ coloniae **MARIÆ** Majoris inditum est, ut sub tutela tantæ Virginis, Iguazuani, non minùs quàm Paranenſes, Urvaicenses & Guairanii, dæmoni renunciantes, **JESUM** colerent. Quadrimestri elapso Paravera Casiquius, adnidente Taupâ, ducentas fermè familias novo oppido adjunxit: quo ad partes traducto, neminem puduit Christianam Legem profiteri. Virginis Assumptæ die initium adultorum Baptismis datum, centum & quadraginta è Sacro Fonte emerſis. Paucis post diebus circiter quingenti pueri, & pauculi grandioris ætatis homines, iisdem aquis eluti sunt, quos sequenti, variis temporibus, Iguazuani ferè omnes, ad eò copioso numero, ut in hoc oppido (in quo ego per biennium degi) hætenus octies mille & sexcenti ab Sociis baptizati sunt. Sed Deum Immortalem, quàm difficilia fuere principia! Quinque mensibus integris antequam templum & domus conderetur, uterque Socius sub storea omnibus cæli injuriis duravere. Sub storea Sacrum faciebant, Catechesim cogebant, Baptismos conferebant, visitabantque ad eò tenuiter, ut insipidas radices inter primarias delicias computarent. Nam Iguazuana regio, cum sit omninò sylvestris, pecori alendo non sufficit, & flumen, quòd præcipitio arctetur, piscibus caret: limacibus & pauculis terræ frugibus gens omnis vescitur.

NEc infeliciores erant ad Urvaicam Rochi Gonſalvii progressiones, geminis planè laboribus Christi imperium propagantis. Septennio integro in Conceptionis oppido abs se fundato detentus, ob pertinaciam & suspiciones Barbarorum ultra Urvaicam pedem figere nequiverat: sed plerisque obstaculis superiori anno amotis, secum assumptis aliquot Neophytis, transmisso Urvaicâ, eò perrexit, ubi Piratinus rivus ei commiscetur. Duabus inde leucis, ad ipsius Piratinii littus loco idoneo ad foundationem repetto, circumjacentes populòs ad colloquium vocat, quibus conciliatis, ipso Inventionis Christi Crucis die, erecto communis salutis trophæo, Sacrificioque peracto, loci possessionem inivit, ac novum oppidum, Nicolai Durandi Provincialis respectu, Divi Nicolai nomine insignivit. In his initiis duobus periculis perfunctus fertur. Nam per sylvas noctu iter faciens, tempestate fœdissimâ abortâ, in unguis duarum tygridum sese præcipitatum ibat, quas nullo modo evitasset, ni per malignam benignamve fulgetrorum lucem conspecta, locum fugæ dedissent. Majus adhuc adiit discrimen ab Barbaro clavam in mapale ejus jamjam inferente, seclusque parraturo, ni Cælum parricidæ conarum ventilasset. Rocho Gonſalvio reliquarum reductionum curâ distracto, successit in novi oppidi regimine Alfonsus Aragona Piratinienſibus gratissimus, cujus industriâ, primo trimestri, Divi

Nicolai